

Liite 1 Hyvinvointikatsaus 2022 Loviisan toimenpidematriisi

Matriisissa on arvioitu toimenpiteiden toteuman tilannetta erilaisin värikoodein.

Toiminto ei ole toteutunut tai sitä ei ole vielä aloitettu vuonna 2022.

Toiminto on suunnitteluasteella tai aloitettu, mutta tuloksia ei vielä ole.

Toiminto on tehty suunnitellusti loppuun vuonna 2022, mutta kehitys jatkuu edelleen.

Joidenkin asioiden kohdalla esiintyy eri värikoodeja riippuen siitä, missä toteutuksen vaiheessa kyseessä oleva toiminto on.

Painopisteet

1. Asukkaiden osallisuus
2. Ehkäisevä toiminta ja oikea-aikaiset palvelut
3. Hyvinvointia tukeva ympäristö kestävä kehitys huomioiden

Toimenpiteisiin sisältyy Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallin toteuttaminen.

Vuosittaisen raportoinnin yhteydessä arvioidaan toimenpiteiden toteutumista ja tarvittaessa niitä voidaan silloin täsmentää, laajentaa tai muuttaa. Loviisan toimenpidematriisin ajantasaisuus arvioidaan uudelleen hyvinvointialueen toiminnan käynnistyttyä.

1. Asukkaiden osallisuus				
TAVOITE	TOIMENPIDE	INDIKAATTORI	TOTEUMA	TILANNE 2022
Lisätään asukkaiden mahdollisuuksia vaikuttaa itseään koskeviin asioihin.	Kohdennetut kyselyt.	Kyselyiden lukumäärä ja tulosten hyödyntäminen.	Vuoden 2022 aikana tehtiin useita kaikille avoimia kyselyitä kuten hyvinvointikysely, keskusta-alueen turvallisuuskysely sekä kyselyitä tietyille kohderyhmälle esimerkiksi nuorisovaltuusto teki nuorille kyselyn kulttuuriperinnön käytön toiveista. Lisäksi toteutettiin valtakunnallisia kyselyitä senioripalveluiden asiakastytyväisyyskysely ja koululaisten toiveharrastuskysely.	
	Asukasraadit.	Toteutunut toiminta.	Asukaskokouksia asumispalveluyksiköissä kuukausittain. Asukasraati kokoontui yhdessä vanhusneuvoston kanssa loppuvuodesta 2022.	
	Osallistavan budjetoinnin käyttöönoton tukeminen keskuksissa.	Osallistavan budjetoinnin hankemäärä ja tulos.	Osallistavaa budjetointia suunniteltiin ja siihen varattiin määräraha vuodelle 2023 talousarviovalmistelussa.	
	Nuorisovaltuuston, vanhus- ja vammaisneuvoston aktiivinen kuuleminen.	Lausuntojen, vastauksien ja ehdotuksien määrä.	Nuorisovaltuusto teki hyvinvointilautakunnalle muun muassa lausunnon ilmaisesta kuntosaliavaimesta loviisalaisille toiseen asteen opiskelijoille sekä 8–9 luokan oppilaille hakemuksen perusteella. Nuorisovaltuuston edustajat ovat osallistuneet aktiivisesti lautakuntien työskentelyyn.	

			Vanhusneuvosto kokoontui suunnitellusti neljä kertaa vuoden aikana ja jäseniä kuultiin senioripalveluiden tarjonnasta, senioripuiston rakentamisesta, lähiliikuntapaikkojen kunnostamisesta ja Kukuljärven esteettömän osuuden suunnittelusta liittyvissä asioissa, ehdotuksia vastaanotettiin myös sähköpostitse kokousten välillä.	
	Alueellisesti toteutetut turvallisuuskyselyt	Kyselyjen tulokset.	Itä-Uudenmaan turvallisuuskysely on siirretty toteutettavaksi vuonna 2023 hyvinvointialueen aloittamisen ja useiden kuntien hyte-työn uudelleen organisoimisen vuoksi.	
	Työllisyyspalvelut keräävät palautetta toiminnastaan ja sitä arvioidaan. Luodaan arviointimittarit.	Toteutunut / Ei toteutunut, kävijämäärä yms.	<p>Nuorten työpajalla käytössä Sovari – sosiaalisen vahvistumisen mittari, joka kerää vuosittain tietoa etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan laadusta ja vaikutuksista elämäntaitoihin. Lisäksi nuorten työpaja vastaa AVI:n ja OKM:n kyselyihin vuosittain. Nuorten työpajan yhteistyöverkostosta on koottu ohjausryhmä, joka seuraa ja valvoo työpajan toimintaa.</p> <p>Lisäksi muun muassa ELY-keskus arvioi erikseen esimerkiksi palkkatuen vaikuttavuutta kunnittain.</p> <p>Molemmilla kaupungin työpajoilla sekä kuntouttavassa työtoiminnassa SOTEK-säätiöllä oli yhteensä 63 henkilöä vuonna 2022.</p>	

Vuorovaikutus asukkaiden, päätöksentekijöiden ja palveluntuottajien välillä	Kyläilta ja turvallisuuskävely järjestetään yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa vähintään kerran vuodessa.	Kyläiltoihin osallistuvien lukumäärä, toteutunut toiminta.	HYTE-työryhmä järjesti kyläillan Pernajassa 5.5. ja Tesjoella 1.11. sekä turvallisuuskävelyn keskustassa 15.11.2022. Kyläiltoihin osallistui yhteensä noin 70 kuntalaista.	
	Kaupungin järjestämät avoimet kokoukset yhdistyksille tai muille vastaaville toimijoille vuosittain.	Lukumäärä.	Kulttuuripalvelut järjestivät noin kerran kuukaudessa kulttuurikahveja tai muita keskustelutilaisuuksia. Liikuntaseuroille järjestettiin seurakokousta missä käsiteltiin liikuntasalien salivuoroja.	
	Toiminnan esittely uusille luottamushenkilöille ja päättäjille.	Esitellyn toiminnan määrä.	Luottamushenkilöille esitelty toimintaa lautakuntien kokouksissa. HYTE-ryhmät järjesti Loviisan ja Lapinjärven luottamushenkilöille hyvinvointia koskevan iltakoulun toukokuussa.	
	Ikäihmisten osallisuus vaikutusten arvioinnissa päätöksenteossa.	Valmistelut käsitellään vanhusneuvostossa tai yleisökuulemisessa.	Vanhusneuvosto kokoontui suunnitellusti neljä kertaa vuoden aikana ja heidän mielipiteitään kuultiin, asioita on käsitelty yhteisesti ja myös ikäihmisiä kuultu asukasilloissa. Loviisan kaupungin ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukisuunnitelma vuosille 2021–2026 on arvioitu vuoden 2022 osalta.	
	Lapsivaikutusten arviointi osaksi valmistelua.	Toteutunut toiminta.	Kaupunginvaltuuston (14.12.2022 § 107) hyväksymän vuoden 2023 talousarvion tavoitteena on, että vuoden 2023 aikana laaditaan selkeä ohjeistus yhdessä kaupungin viestinnän kanssa. Vuoden 2023 aikana saadaan lapsivaikutusten arviointipohjat käyttöön. Vastuutahoina ovat kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja	

			sivistyslautakunta, sekä sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja. Toiminta etenee muutoin Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelman mukaisesti; toimenpide 1 (työryhmän muodostaminen) on valmistelussa.	
Yhteistoimintamallien monipuolistaminen.	Laaditaan yhdistysohjelma yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.	Toteutunut / Ei toteutunut.	Ohjelman laadintaa ei ole aloitettu.	
	Jatketaan kaavoituksen osallistavaa toimintaa.	Jatkuva toimintamalli.	Kaavoituksessa käytettiin osallistavaa toimintaa.	
2. Ehkäisevä toiminta ja oikea-aikaiset palvelut				
TAVOITE	TOIMENPIDE	INDIKAATTORI	TOTEUMA	TILANNE
Ylläpidetään ja lisätään ehkäisevää toimintaa.	Liikennekasvatus erityisesti nuorille ja ikäihmisille.	Järjestetyn toiminnan määrä.	Sävträsk skolan oppilaille järjestettiin syksyllä liikenneturvallisuuustapahtuma. Liikenneturva oli mukana Harrastemessuilla elokuussa. Suojatiepäivystys eri puolilla Loviisaa koulujen alkaessa. Senioriviikon pääjuhlassa toteutui yhtenä ohjelmanumerona noin 200 osallistujalle tietoisuus liikenneturvallisuuudesta.	
	Työikäisten ryhmätoiminta.	Ryhmien määrä ja kävijämäärät.	Ryhmätoiminnan aloittaminen siirtyi vuodelle 2023. Pyritään palaamaan ryhmätoiminnassa samalle tasolle kuin ennen koronaviruspandemian alkua. Ryhmätoiminnan aloitusta on mietitty monialaisina työryhminä.	

	Katumisen ehkäisevä hanke koko Itä-Uudellamaalla.	Toteutunut toiminta (Frap- ja frop-kaavakkeet).	Senioripalveluissa frap- ja frop kaavakkeet ovat käytössä laajalti katumisen ehkäisevässä työssä. Seniorineuvonta jakoi 100 liukuestettä yli 70-vuotiaille.	
	Liikuntaneuvonta työikäisille, uutena äitiysliikunta (raskaana oleville sekä synnyttäneille) yhteistyössä neuvolan ja fysioterapian kanssa.	Asiakaskontaktien määrä.	Äitiysliikuntaneuvontaa ei vielä aloitettu. Työikäisiä/ikäihmisiä liikuntaneuvonnassa oli 16 kpl.	
	Kohdennettu liikuntaneuvonta lapsille ja nuorille.	MOVE!-testit.	Ei kohdennettua toimintaa lapsille/yläasteikäisille. MOVE!-testit suoritti 125 viides luokkalaista ja 139 kahdeksas luokkalaista. Fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla 50,4 %:lla 5.-luokkalaisista ja 44,6 %:lla 8.-luokkalaisista oppilaista	
	Tarjoamme liikuntapalveluita laajasti kunnan alueella.	Ohjatun toiminnan asiakasmäärät ja palautteet.	Senioreille järjestettiin ohjattua liikuntaa keskustassa, Isnäsissä, Tesjoella, Ruukissa, Koskenkylässä ja Sävträskissä sekä vesijumppia palvelutalo Esplanadissa. Ohjattua liikuntaa senioreille järjestettiin myös etäyhteydellä. Lasten uimakoulu/-kerho toimintaan osallistujia yli 70. Käytössä ei ollut palautekyselyitä.	
	Lasten ja nuorten harrastustoiminnan kehittäminen.	Kaupungin järjestämän harrastustoiminnan määrä.	Koronarajoitukset vaikuttivat harrastustoiminnan järjestämiseen keväällä. Loviisan mallin Hauskaa harrastaa kerhoja oli joka koulussa, yhteensä 32 kerhoa. Vapaa-	

			aikalpalveluiden kerhoja oli 13 ja koulujen kerhotoimintaa 36 kerhoa.	
	Ikäihmisten liikunta- ja harrastustoiminnan kehittäminen.	Ikäohjelman mukaisten tavoitteiden toteutus.	On toteutunut Loviisan kaupungin suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2021–2026 vuosisuunnitelman mukaisesti.	
	Nuorisotyön työtapojen kehittäminen, esimerkiksi koulunuorisotyö, jalkautuva nuorisotyö ja kulttuuripalveluiden kanssa toteutettava kulttuurinuorisotyö.	Suunnitelma on laadittu. Toiminta on käynnistynyt.	Työtapojen ja toiminnan kehittäminen on jatkunut suunnitelmien mukaisesti. Koulunuorisotyöntekijä aloitti tammikuussa 2021 ja hanke jatkuu 2024 syksyyn asti. Tammikuussa 2022 nuorisopalvelut sai lainaksi neljäksi kuukaudeksi liikkuvan nuorisotilan – Aseman Lapset ry:n Pantteri Wautoauto. Liikkuva nuorisotyö tavoitti nuoria hyvin. Kulttuuriperintörahoilla oma liikkuva nuorisotila ostettiin vuoden lopussa Loviisaan.	
	Ikäneuvola-mallin suunnittelu (Finger).	Suunnitelma on laadittu. Toiminta on käynnistynyt.	Elämäntapojen vaikutuksista aivoterveysteen sekä niiden vaikutukset muistiin ja muistisairauksien kehitykseen puhutaan ja keskustellaan eri asiakaskontakteissa laajalti senioripalveluissa. Senioripalveluiden edustaja on myös valtakunnallisen FINGER yhteistyöverkoston jäsen. Varsinainen neuvolatoiminta ei ole käynnistynyt.	
	Panostetaan ja järjestetään ehkäisevää päihdetyötä ja päivitetään ehkäisevän päihdetyön ohjelma.	Toteutunut toiminta.	Ohjelmaa ei ole päivitetty. EHYT ry toteutti Hubu- ja Juteltaisko? -toimintamenetelmiä käyttäen päihdekasvatustunteja 5. luokan oppilaille alakouluissa ja 7. luokan	

			oppilaille yläkouluissa. Kokonaisuuteen kuuluivat muun muassa päihdekasvatustunteja, henkilöstötilaisuus sekä vanhempainilta.	
	Houkutellaan kansalaisopiston toimintaan lisää osallistujia erityisesti työikäisten liikuntaryhmiin tiedottamalla ja mataloittamalla osallistumiskynnystä.	Osallistujamäärä.	Liikunta on kansalaisopistossa suosittu aine. Tunteja toteutettiin vuonna 2022 1575,07 eli reilut kaksisataa enemmän kuin edellisenä vuonna. Opiskelijoita oli 878; opiskelijamäärä on nousemaan päin mutta vielä luku on selvästi alhaisempi kuin koronaviruspandemiaa edeltävinä vuosina.	
	Lisätään lapsiin kohdistuvan väkivallan tunnistamista ja keinoja toimia väkivaltaepäilytilanteessa henkilökunnan koulutuksen avulla.	Koulutustilaisuuksien määrä ja koulutustilaisuuksiin osallistuneiden määrä.	THL:n verkkokoulutusmateriaaliin perusturva koulutuskokonaisuus (2 x 4 h) järjestettiin huhtikuussa 2022. Koulutus on tarkoitettu järjestettäväksi pienryhmässä, korkeintaan 15 henkeä, ryhmä oli täynnä. Varhaiskasvatuksen henkilöstöllä on toimintaohje väkivaltaepäilytilanteisiin.	
	Vahvistetaan vanhemmuuden tukea ja erotilanteiden tukea alueellisesti osana ITUA-hanketta.	Toteutunut toiminta.	Osana ITUA-hanketta otettiin joulukuussa 2021 Itä-Uudenmaan alueella käyttöön vanhemmuuden tukemiseen tarkoitettut Perhepolku-verkkokurssit. Toiminta jatkuu. Osana ITUA-hanketta otettiin Itä-Uudenmaan alueella huhtikuussa 2022 psykoedukointiin, tarina-uttamiseen ja chat-palveluun perustuva Zoturi-nettipalvelu vanhemmuuden tueksi (www.enjaks.fi) ja nuorille (www.normaalia.fi)	

	Tuen tarpeen varhaiseksi tunnistamiseksi kuvataan masentuneiden äitien palvelupolku sekä masentuneiden ja ahdistuneiden lasten ja nuorten palvelupolut osana ITUA-hanketta	Toteutunut toiminta.	Lasten ja nuorten varhaisinterventioiden alueellinen rakenne on suunniteltu Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen tasoisesti vuoden 2021 aikana. Kouluikäisten ja vanhempien nuorten hoidonporrastusta ollaan parhaillaan kuvaamassa. Interventionavigaattori on otettu käyttöön syksyllä 2020. Alle kouluikäisten lasten hoidonporrastus kuvataan ensi vuonna ja samalla heille otetaan käyttöön interventionavigaattori. Masentuneen äidin palvelupolkua ei ole vielä kuvattu.	
	Koulutetaan henkilökuntaa ja otetaan IPC-toimintamalli käyttöön nuorten masennuksen ehkäisyssä ja varhaisessa hoidossa sekä CoolKids nuorten ahdistuksen ehkäisyssä ja varhaisessa hoidossa osana ITUA-hanketta.	Koulutetun henkilökunnan määrä, toteutunut toiminta.	IPC-menetelmä on jo käytössä vastaavalla kuraattorilla ja lasten ja nuorten psykiatrisella sairaanhoitajalla, heidät on koulutettu jo aiemmin. Psykiatrinen sairaanhoitaja on syksyllä 2021 koulutautunut käyttämään IPT N-menetelmää, joka hänellä käytössä. Terapiat etulinjaan hankkeen IPC ja Cool Kids -koulutus on toteutunut vuonna 2022.	
	Lapsiperheiden ilman ajanvarausta toteutettavaa palveluneuvontaa laajennetaan (ITUA-hanke).	Toteutunut toiminta.	Lapsiperheiden palveluneuvontaa on kehitetty osana Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen palveluneuvontaa, mikä otetaan käyttöön vuoden 2023 alussa.	
	Terveellisestä ravitsemuksesta viestiminen asukkaille eri kanavien kautta.	Toteutunut toiminta.	Vauvanruokakurssi järjestettiin yhdessä Marthaföreningenin kanssa maaliskuussa 2022. Perheiden ruoka & talous-kurssi oli tarkoitus järjestää maaliskuussa yhdessä	

			<p>Marthaföreningenin kanssa, mutta se jouduttiin peruuttamaan osanottajien vähyyden vuoksi. Neuvolan ja kouluterveydenhuollon terveydenhoitajia ohjeistettiin tehostamaan vanhemmille tiedottamista terveellisestä ruokailusta, liikunnasta ja riittävästä unesta.</p> <p>Ruokapalvelupäällikkö käynyt hyviä keskusteluja ruoasta käydessään vuoden aikana kaikissa kouluissa tapaamassa oppilaskuntien hallituksia sekä vieraillessa nuorisotilassa. Kyläilloissa ruokapalvelupäällikkö kertoi kaupungin ruokapalveluista, erityisesti kouluruokailusta. Loviisan peda.net sivustolla omat sivut ruokailusta.</p>	
Huomataan haavoittuvimmassa asemassa olevat palveluja suunniteltaessa.	Liikuntapalveluiden yksilöllinen kohdentaminen.	Soveltavan liikunnan ryhmien määrä.	Liikuntatoimella oli soveltavan liikunnan sählyryhmä sekä vesijumpparyhmät (integroituja soveltavan liikunnan asiakkaita). Senioripalveluissa liikuntaryhmiä keskustassa, Isnäsissä ja Tesjoella sekä virtuaalijumpparyhmiä VideoVisitin kautta. Ulkoiluystävät käyvät ulkona haavoittuvassa asemassa olevien ikäihmisten kanssa.	
	Etsivän vanhustyön kehittäminen.	Toiminta on käynnistynyt.	Toiminta on käynnistynyt pienimuotoisesti senioripalveluissa.	

	<p>Maahanmuuttajien kotoutumisen, osallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen yhdessä kolmannen sektorin toimijoiden ja seurakunnan kanssa.</p>	<p>Kohdennettujen toimenpiteiden määrä muun muassa opintoasetelit, hankkeet, tilaisuudet, tapahtumat, jotka on määritelty tarkemmin kotouttamisohjelmassa.</p>	<p>MOI-hanke on toiminut alueellisena hankkeena ja matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvonta on saatu viikoittaiseksi osaksi maahanmuuttajien palvelukokonaisuutta. MOI-hankkeen ohjauksen ja neuvonnan yhteydessä alkoi myös kielikahvilatoiminta syksyllä 2022. Kovan kysynnän vuoksi sitä laajennettiin Loviisan maahanmuuttopalveluiden puolelta myös siten, että kielikahvilatoimintaa on kahdesti viikossa. Yhteistyö kehittyi etenkin Kumppanuustalo Kulman sekä seurakunnan kanssa. Vapaaehtoistyö on myös noussut Ukrainan hyökkäyssodan alkamisen jälkeen merkittäväksi osaksi palvelukokonaisuutta. Vakituiseksi toiminnaksi on myös muodostuneet auttajien illat, joissa on mukana kunnan maahanmuuttopalvelut, seurakunta, vapaaehtoiset, vastaanottokeskus sekä TE-toimisto.</p> <p>Loviisalla oli sopimus MLL:n Uudenmaan piirin kanssa Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toiminnasta vuoden 2022 loppuun saakka.</p>	
	<p>Hyvien väestösuhteiden edistäminen yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.</p>	<p>Tilaisuudet ja toimenpiteet.</p>	<p>Loviisa-lisää myönnetään loviisalaisille yhdistyksille pidempään työttömänä olleiden työllistämiseen.</p> <p>Auttajien illat, joissa on yhteistyössä eri toimijoiden kanssa mietitty, miten voisi</p>	

			<p>konkreettisesti auttaa maahanmuuttajia. Agricolan seurakunta on toiminut koollekutsujana.</p> <p>Kaupungin yhteistyö Loviisan Järjestöt ry:n kanssa.</p>	
	<p>Paljon terveystalvija käyttävien potilaiden kartoitus (tarkennettu hoitosuunnitelma).</p>	<p>Käyntimäärät.</p>	<p>Vastaanottopalveluissa on toteutettu asiakassegmentointia, jonka tarkoituksena on kohdentaa potilas heti oikeisiin tarpeen mukaisiin terveystalvijuhiin. Tarkennettujen hoitosuunnitelmien määrää ei saatavilla.</p>	
	<p>Sosiaalisen kuntoutuksen jalkauttaminen.</p>	<p>Toteutunut toiminta.</p>	<p>Sosiaalisen kuntoutuksen toiminta on ollut hyvin pientä. Hyvinvointialueelle mentäessä toiminta tulee laajenemaan ja kehittymään.</p>	
	<p>Ohjaamo-toimintamallin hyödyntäminen.</p>	<p>Osallistuja- ja asiakasmäärät.</p>	<p>Ohjaamo jatkui 2022 kaupungin omana toimintana integroituna nuorisopalveluihin. Etsivän nuorisotyön ja Ohjaamon asiakkaita oli yhteensä 142.</p>	
	<p>Suomi toisena kielenä (S2) -opetuksen kehittäminen varhaiskasvatuksessa. Palkataan S2-opettaja, joka toimii kieli- ja kulttuuritietoisen varhaiskasvatuksen asiantuntijana ja päiväkotien tukena. Tehtävässä painottuvat kielitietoisen pedagogiikan kehittäminen, kielen oppimisen tukeminen ja inklusiivinen varhaiskasvatus.</p>	<p>Toteutunut / Ei toteutunut.</p>	<p>S-opettaja aloitti työnsä 1.11.2021. Vuoden 2022 aikana olemme luoneet pysyviä toimintamalleja ja kehittäneet rakenteita ja käytänteitä monikielisten lasten kielen oppimisen tukemiseksi.</p>	

	<p>Varhaiskasvatuksen vuorohoitoa laajennetaan vastaamaan paremmin asukkaiden tarpeita. Myös ensimmäisen ja toisen luokan oppilaille tarjotaan harkinnanvaraista vuorohoitomahdollisuutta.</p>	<p>Toteutunut / Ei toteutunut.</p>	<p>1.8.2021 alkaen varhaiskasvatuksen vuorohoitoa laajennettiin kysynnän vuoksi Ruukin päiväkotiin ja ensimmäisen sekä toisen luokan oppilaille tarjottiin harkinnanvaraista vuorohoitomahdollisuutta.</p>	
	<p>Nuorille suunnattujen päihde- ja mielenterveyspalveluiden kehittäminen alueellisesti Itä-Uudellamaalla.</p>	<p>Toteutunut toiminta.</p>	<p>Itä- Uudenmaan nuorten mielenterveys ja päihdeyksikön valmistelun työryhmä aloitti toimintansa syksyllä 2021 ja valmistelutyö on jatkunut siitä asti. Valmistelutyöryhmä sai vuodelle 2022 avustusta RRF-hankkeesta. Työryhmä esitti nuorisoasema-toiminnan aloittamista Itä-Uudellamaalla vuonna 2023 ja asia hyväksyttiin hyvinvointialueen valtuustossa joulukuussa talousarviokäsittelyn yhteydessä.</p>	
	<p>Systeemisen toimintamallin juurruttaminen lastensuojelussa sekä lapsiperheiden sosiaalityössä.</p>	<p>Toteutunut toiminta.</p>	<p>Systeeminen toimintamalli on käytössä ja toteutuu lastensuojelussa sekä lapsiperheiden sosiaalityössä.</p>	
	<p>Asiakkaan suostumuksen mukaisesti aktiivinen yhteistyö eri toimijoiden kesken. Selvitetään työllistymisen esteet, asiakkaan osaamistausta, tahtotila ja voimavarat. Saadaan asiakkaita siirtymään työllisyyspalveluista eteenpäin oikeaan palveluun.</p>	<p>Toteutunut toiminta.</p>	<p>Käytössä on selkeä toimintamalli (Nuori allekirjoittaa tiedonsiirtolomakkeen, yksilövalmentaja auttaa nuoren asioiden eteenpäin viemisessä, nuorelle tehdään työpajalla alkukartoitus, sen pohjalta jatkosuunnitelmat pajajaksolle).</p> <p>Henkilön tullessa asiakkaaksi Seinättömälle pajalle pyydetään kirjallinen suostumus tietojen vaihtoon ja yhteistyöhön tarpeenmukaisten</p>	

			tahojen kanssa. Läheisimpiä yhteistyötahoja ovat kaupungin omat sosiaalipalvelut, te-palvelut, TYP ja Sotek-säätiö. Työpajavalmennuksen keinoin selvitetään henkilön todellista työkykyä ja ohjataan tarvittaessa eteenpäin.	
	Huomataan ajoissa koulupudokkaat ja vailla koulutusta olevat.	Toteutunut toiminta.	<p>Nuorten työpaja tekee yhteistyötä kaupungin etsivän nuorisotyön, ammattioppilaitosten ja Uudenmaan TE-toimiston kanssa.</p> <p>Nuorten työpajalla autetaan opiskelemaan hakemisessa. Työpajalle voi tulla ilman ammattia tai ammattiin valmistuneita nuoria, lukion käyneitä sekä ylioppilaita. Vuonna 2022 Nuorten työpaja otti käyttöön opinnollistamiseen liittyvän PAIKKO-järjestelmän.</p> <p>Perusopetuksessa on käytössä poissaolon rappuset.</p> <p>Opinto-ohjaajat seuraavat tilannetta.</p>	
Edistetään hyvinvoinnin eri ulottuvuuksia.	Yhteistyö yhdistysten kanssa.	Hyödynnetty / Ei hyödynnetty.	On hyödynnetty. Esimerkiksi liikuntapaikkojen hoito.	
	Yhdistystoiminnan avustaminen.	Toteutunut toiminta.	Hyvinvointilautakunta myönsi avustuksia kulttuuritoimintaan 37 400 euroa, liikuntatoimintaan 42 738 euroa ja nuorisotoimintaan 25 318 euroa.	

			<p>Muita asioita jota hyvinvointilautakunta avusti rahallisesti olivat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Loviisan Sibeliuspäivät - Loviisan Uimaseuran uimahallimatkat Kotkaan - Liljendalin ja Pernajan Folkhälsanin uimakoulut Liljendalissa, Pernajan Kirkonkylässä ja Koskenkylässä - US Tähdän frisbeegolfradan rakentamista Koskenkylään - Kumppanuustalo Kulman vuokran maksaminen Loviisan järjestöt ry:lle 	
	Kokemusasiantuntijoiden käytön lisääminen eri palveluissa.	Toteutunut toiminta.	Kokemusasiantuntijoita käytetään säännöllisesti päihdepalveluissa.	
	Vapaaehtoistyöstä positiivisia malleja hyvinvoinnin edistämiseen yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.	Toteutunut toiminta.	<p>Toiminta toteutunut normaalisti, koulumummit ja vaarit olivat kouluissa ja päiväkodeissa.</p> <p>Koronaviruspandemian jälkeen ulkoiluystävätoiminta on vuoden 2022 aikana ollut taas aktiivista ja uusia ulkoiluystäviäkin on koulutettu senioripalveluissa.</p>	
	Liikunnallisen elämäntavan rakentaminen (Liikkuva-hankkeet).	Toteutuneet toimenpiteet.	<p>Kaupunki sai avustusta liikunnallisen elämäntavan kehittämiseen sekä yläkoulujen Liikkuva koulu hankkeille.</p> <p>Hankkeet sisältävät toimenpiteitä arjen liikkumisen lisäämiseksi esimerkiksi koulutusta ja välinehankintoja, uusien toimintatapojen kokeilua ja tapahtumia.</p>	

	Liikuntapaikkoja rakennetaan ja peruskorjataan vuosittain. Yhdistysten liikuntapaikkarakentamisen tukeminen eri ikäryhmät huomioiden.	Toteutuneet toimenpiteet.	Isnäsin lähiliikuntapaikan rakentaminen aloitettiin. Keskustan uuteen senioripuistoon hankittiin välineet. Hyvinvointilautakunta tuki Koskenkylän frisbeegolfradan laajennusta.	
	Perhekeskuksen kohtaamispaikkatoiminnan edelleen kehittäminen.	Toteutunut toiminta, osallistujien määrä.	Perhekeskuksen vauvakerho on ollut toiminnassa ja kokoontunut kerran viikossa. Osanottajia on ollut yhteensä noin 15 perhettä, osanottajien määrä vaihtelee eri kerroilla. Tapaamisissa on ollut erilaisia teemoja.	
	Kumppanuustalo Kulman toiminnan tukeminen.	Toteutunut toiminta, käyttöaste, osallistujien ja eri ryhmien määrä.	Kulmassa kokoontui vuonna 2022 aikana 436 ryhmää (38 % enemmän kuin edellisenä vuonna), joissa oli yhteensä 4172 osallistujaa (+59 %). Käyttöaikaa oli vuonna 2022 yhteensä 913 tuntia (+60 %). Käyttöaste on huomattavasti parempi kuin viime vuonna, mutta edelleen koronapandemian takia matalampi kuin normaalivuosina. Tartuntariski sekä eri rajoitukset ja suositukset ovat aiheuttaneet sen, että osa sekä omaa toimintaa että käyttäjähdistysten toimintaa ei voitu toteuttaa samassa määrin kuin aikaisemmin. Kulma on ollut yhdistysten käytettävissä koko vuoden, mutta monet yhdistykset ja ryhmät ovat kuitenkin päättäneet perua tai olla järjestämättä kokouksiaan tai muuta toimintaa.	
	Terveys- ja hyvinvointiluentojen järjestäminen yhteistyössä	Järjestetyt luennot, osallistujien määrä.	Liikuntapalvelut järjesti yhdessä PHLU:n kanssa kuntotestauspäivän	

	kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.		jonka yhteydessä annettiin henkilökohtaista liikuntaneuvontaa. Osallistujia oli 109. Kumppanuustalo Kulmassa ei järjestetty koronapandemian takia terveys- ja hyvinvointiluentoja. Katsottiin, ettei tilojen pienen koon takia ole turvallista järjestää isommalle ihmismäärälle luentoja Kulmassa.	
	Kaupungin ruokapalveluissa selvitetään mahdollisuutta hakea Sydänmerkkiä ruokalistoille ja haetaan merkkiä.	Selvitys aloitetaan 2021–2022, käyttöönotto 2022–2023.	Selvitystä ei ole aloitettu.	

3. Hyvinvointia tukeva ympäristö kestävä kehitys huomioiden

TAVOITE	TOIMENPIDE	INDIKAATTORI	TOTEUMA	TILANNE
Edistetään turvallista ympäristöä ja arjen turvallisuutta.	Yhdyskuntarakenteen suunnittelussa on aina tavoitteena terveellinen, turvallinen, viihtyisä työ- ja elinympäristö, jota edistetään kaavaratkaisuilla, -ohjauksella ja -määräyksillä.	Osallistumisen myötä syntyneet ratkaisut toteutetaan kaavan hyväksymisen jälkeen.	Liikenneväylät ja kaupungin palvelurakennukset suunnitellaan lähtökohtaisesti esteettömiksi.	
	Rakennusten kunto.	Käyttäjäpalaute ja kuntokartoitukset.	Käyttäjäpalautteen perusteella tehostettiin vastauksia palvelupyyntöihin, mutta henkilökuntavaje on hidastanut kehitystä. Rakennusten kunto on edelleen vain tyydyttävällä tasolla. Lähes kaikki rakennukset on kuntotarkastettu, mutta tietojen kokoaminen yhteen hallittavampaan muotoon on edelleen tekemättä.	

			Hajanaisen tiedon perusteella pyrittiin nostamaan esiin tärkeimmät kohteet.	
	Sisäilman kunto.	Käyttäjäpalaute.	Uusia sisäilmaepäilyjä on edelleen tullut jonkun verran, mutta kokonaistilanne on parantunut. Huomattava osa resurssista käytettiin sisäilmaongelmien etsimiseen ja korjausten tekoon. Kun suurempi osa rakennuksista saadaan peruskorjattua, sisäilmaongelmat vähenevät. Tähän menee vielä vuosia.	
	Turvallinen liikenneympäristö.	Liikenteessä loukkaantuneiden määrä sekä käyttäjäpalaute ja kuntokartoitukset.	<p>Loviisassa toimii poikkihallinnollinen liikenneturvallisuustyöryhmä, johon kuuluu myös poliisin ja Liikenneturvan edustaja sekä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenneturvallisuusasiantuntijoita. Työn keskeinen tavoite on saattaa liikenteen turvallisuus sekä kävelyn ja pyöräilyn edistäminen vähitellen osaksi kunnan eri toimintoja ja palveluja.</p> <p>Liikenneturvallisuuden parantaminen ei ole vain kadun- ja tienpidon asia. Esimerkiksi päiväkotien ja koulujen liikenneturvallisuuskasvatus, maankäytön ratkaisut, monet terveydenhuollon toimet ja kuntalaisille tiedottaminen ovat osa laaja-alaista liikenneturvallisuustyötä.</p> <p>Vuonna 2022 Loviisan alueella liikenteessä loukkaantuneita oli kahdeksan, kuolleita ei ollut (2018–</p>	

			2022 vuosien keskiarvo: 11 loukkaantunutta, kuolleita 1). Viralliset liikenneonnettomuustiedot perustuvat poliisin tietoon tulleisiin tapauksiin.	
	Arkiaktiivisuuden lisääminen: -kevyen liikenteen väylien kunto ja kattavuus -liikuntapaikat ja puistot.	Käyttäjöpalaute, tehdyt toimenpiteet.	Isnäsin lähiliikuntapaikan maanrakennustyöt valmistuivat 2022 ja laitteet asennetaan vuoden 2023 aikana.	
	Esteettömyys- ja saavutettavuusohjelman toimenpiteiden toteuttaminen.	Tehdyt toimenpiteet esteettömyyden edistämiseksi.	Ruotsinpyhtään kirkonkylässä pidettiin esteettömyyskävely 9.6.2022.	
	Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma ja sen tavoitteiden toteuttaminen.	Toteutunut / Ei toteutunut.	Vuonna 2021 hyväksytyn edistämishjelman jalkauttamista ei ole aloitettu. Alkuun tarkoitus on ollut edistää pyöräpysäköintiä koko kaupungissa sekä keskustan liikennejärjestelyiden kokonaistarkastelulla. Jalkauttamista käsitellään liikenneturvallisuus-työryhmän kokouksissa 2023. Myös Fiksusti kouluun -hankkeen yhteydessä on tunnistettu tarve pyöräpysäköinnin parantamiseen kaikkien koulujen alueella	
	Itä-Uudenmaan turvallisuusohjelman Loviisan toimenpideohjelman toteuttaminen.	Toteutunut toiminta.	Itä-Uudenmaan turvallisuustyöryhmä on seurannut kunkin kunnan oman toimenpideohjelman toteutumista. Loviisan toimenpideohjelma on toteutunut hyvin.	
	Vähennetään ympäristön kuormitusta kaupungin kiinteistöjen jätteen lajittelua lisäämällä.	Toteutunut / Ei toteutunut.	Loviisan kaupungin kiinteistöissä kehitetään jatkuvasti hyötyjätteen lajittelua, sekä noudatetaan määräysten ja lainsäädännön vaatimuksia.	

	Lajittelemisen opettaminen kouluissa ja päiväkodeissa.	Toteutunut / Ei toteutunut.	Luonnollinen osa toimintaa.	
	Koulutukset henkilökunnalle lähisuuhdeväkivallan tunnistamisesta ja puheeksi ottamisesta.	Koulutustilaisuuksien määrä ja osallistujien määrä.	Lähisuuhdeväkivallan ehkäisyn toimintaohjelma on päivitetty, hyväksytty perusturvalautakunnassa tammikuussa 2022. Vuonna 2021 ja 2022 järjestettiin koulutuskokonaisuudet (2 x 4 h) pienryhmätyöskentelynä lähisuuhdeväkivallan tunnistamisesta ja puheeksi ottamisesta THL:n verkkokoulutusmateriaalin pohjalta. Lisäksi koulutustilaisuus henkilökunnalle lähisuuhdeväkivallan kokijan traumaoireilusta 31.3.2022, luennoitsijana psykologian tohtori, kriisipsykoterapeutti Eija Palosaari.	
Ylläpidetään ja lisätään asumisympäristön viihtyvyyttä ja merkityksellisyyttä.	Kaavaratkaisut ja -suunnitelmat ja niiden toteutus: esimerkiksi paikkatietokyselystä huomioimme paikan merkityksellisuuden ja toivotut parannukset toteutetaan.	Toteutetaan valittujen ratkaisujen pohjalta laaditut suunnitelmat.	Kaavoituksen yhteydessä kuullaan osallisia ja otetaan vastaan palautetta. Palaute huomioidaan mahdollisuuksien mukaan suunnittelussa.	
	Siivoustalkoot.	Toteutunut / Ei toteutunut.	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus ei järjestänyt siivoustalkoita vuonna 2022.	
	Vieraslajien torjunta.	Toteutunut / Ei toteutunut.	Yhteistyö kyläyhdistysten kanssa vieraslajien poistamiseksi on toiminut hyvin. On torjuttu lupiineja, jättipalsamia, jättiputkia, jättitatarta ja kurtturuisuja, sekä espanjansiruetanaa. Köpbackan	

			kyläyhdistykselle on pidetty vieraslaji-info.	
	Pörräisketojen muodostaminen.	Toteutunut / Ei toteutunut.	Kaikessa vaihtumisvyöhykkeiden hoidossa huomioidaan luonnon monimuotoisuus. Suositaan kaikkia kasvukerroksia (puu-, pensas-, varpu/kenttä- ja pohjakerros) ja jätetään lahoppuuta. Kahdessa kaupungin kohteessa on aloitettu laiduntaa, eli Lillängarna Haravankylässä ja laidunalue Bastion Ungernin kupeessa.	
	Palstaviljelyn mahdollistaminen.	Toteutunut / Ei toteutunut.	Loviisan keskustan tuntumassa viljelypalstoja on Antinkylässä Haravankyläntien varrella Uudessakaupungissa Niittykadun varrella.	
	Lisätään viihtyisiä ja toiminnallisia oleskelutiloja (julkinen taide, kausivalot, grillipaikat, roskikset, taukopenkit, kukkaistutukset ja puistojen siisteys).	Toteutunut / Ei toteutunut.	Aloitettiin Loviisan kaupungin taidesuunnitelman tekeminen, mikä sisältää periaatteet julkisen taiteen sijoittamiselle. Taideohjelmatyöryhmä aloitti toimintansa. Kuningattarenrannalle tilattiin julkinen taideteos. Puistoshakkitoimintaa herätettiin eloon lisäämään keskustan- ja ruukin puistoissa viihtyvyyttä ja kohtaamispaikkoja. Kuningattarenrantaan rakennettiin viihtyisiä monipuolinen puistoalue esimerkiksi hulevesialtainen.	

			Niin kutsutun Rantapromenadi-projektin opasteiden valmistelu kuten tekstien tuottaminen.	
	Ajan tasalla olevat opasteet, myös digitaalista opastusta (verkossa, led-taulut, sovellukset).	Yhteydenottojen ja valitusten määrä, palautteen määrä.	Selkeällä tiedottamisella ja tietojen aktiivisella päivittämisellä verkossa ja somessa pyritään vähentämään asiakaspalvelun kuormitusta.	
	Nostetaan merkityksellisiä tarinoita ja henkilöitä Loviisasta asukkaiden tietoisuuteen – tuo kaupunkia tutuksi ja lisää kotiseutuylpeyttä.	Positiivinen näkyvyys eri medioissa, palautteen määrä.	Museo on julkaissut oman sivuston Finna.fi-palvelussa: loviisankapunginmuseo.finna.fi on julkaissut lähes 3 000 vanhaa valokuvaa ja esineitä Loviisan historiasta. Museo jakoi myös aktiivisesti sosiaalisessa mediassa tarinoita Loviisan historian henkilöistä ja tapahtumista.	
Edistetään saavutettavuutta digitaalisia menetelmiä hyödyntäen.	Digiturvallisuudesta huolehtiminen.	Tietoturvaloukkausten lukumäärä.	On huolehdittu, ei vakavia loukkauksia, asiaa nostettu jatkuvasti esille henkilöstön keskuudessa.	
	Sähköisten lomakkeiden kehittäminen yhteistyössä kaikkien keskusten kanssa.	Käytettävissä olevien sähköisten lomakkeiden määrä.	Perusturvakeskuksessa sähköinen Klinik-asiointipalvelu on ensisijainen yhteydenottokanava kaikissa terveysasioissa. Etävastaanotot avovastaanotoilla otettiin käyttöön suunnitelman mukaisesti porrastettuna eri palveluissa syksystä 2022 alkaen VideoVisitin kautta, muun muassa perhevalmennus. Senioripalveluissa asiakastytyväisyyskysely toteutettiin mahdollisuudella vastata myös sähköiseen kyselyyn ja etävastaanotot ovat harjaantunut palvelumuoto.	

			<p>EKI-keskuksessa sähköinen kiinteistövaihdannan palvelu sekä sähköisen arkistointipalveluiden käyttöönoton valmistelut. Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun sähköisen arkistointipalveluiden valmistelutyöt ovat melkein valmiit, käyttöönotto vuoden 2023 alussa.</p> <p>Webropol-ohjelma on käytössä ja sillä toteutetaan kyselyitä. Kaupunginkansliakeskus antaa käyttöopastusta tarvittaessa.</p>	
	Asiakaspalveluchatti (chatbotti) kaupungin verkkosivustolle.	Selvitys 2021, käyttöönotto 2022–2023.	Sosiaalipalveluiden chatbotti otettiin käyttöön osana palvelutarjontaa lasten- ja nuorten, työikäisten sekä senioripalveluissa Itä-Uudenmaan alueella. Pilotti avattiin kaupungin verkkosivustolla keväällä 2022.	
	Sähköiset ilmoittautumiset tapahtumiin, toimintaan ja mahdollisuus maksaa osallistumismaksu verkossa.	Toteutunut / Ei toteutunut.	Kansalaisopistolla käytössä Hellewii-järjestelmä, josta myös Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut teki hankintapäätöksen seuraavalle vuodelle.	
	Alusta, jolta löytyy Loviisan harrastustoimintamahdollisuudet.	Asiakas- ja osallistujamäärätilastoja nettisivun ja sovelluksen kautta.	Ei toteutunut.	

	Diginuorisotyön työtapojen kehittäminen.	Toteutunut / Ei toteutunut.	Toteutunut. Diginuorisotyötä tehtiin Discordin sekä SOMEn kautta.	
	Itä-Uudenmaan sote-keskushankkeen neuvonta- ja ohjaustoiminnan käynnistäminen.	Hankkeen mukaiset tavoitteet ovat toteutuneet.	Otettu käyttöön vuonna 2022 Lisäksi hankkeen kautta otettu käyttöön keväällä 2022 Zoturi-nettipalvelu, johon kuuluu myös chat-palvelu sekä erillisenä sosiaalipalveluiden chat-botti koko Itä-Uudenmaan alueella.	
	Läheistoiminnassa otetaan käyttöön sähköinen yhteydenpito Klinik Pro sovelluksineen.	Sovellus on otettu käyttöön.	Läheiset voivat ottaa yhteyttä KlinikPro:n kautta omaistensa asioista, palvelussa yhteydenotot ohjataan oikeille tahoille keskuksen sisällä.	
	Varhaiskasvatuksessa otetaan käyttöön sähköinen tulokset.	Toteutunut / Ei toteutunut.	Varhaiskasvatuksen asiointiohjelman päivitys on viivästynyt. Sähköistä tulokset ei ole otettu vielä käyttöön.	
	Sähköinen perhekeskus otetaan käyttöön osana ITUA-hanketta.	Sähköinen perhekeskus on käytössä.	Sähköistä perhekeskusta valmistellaan osana valtakunnallista hanketta. Nimenä Omaperhe. Pilotointi käynnissä vuonna 2022. Ensimmäinen tuotantoversio julkaistaan 2.1.2023.	
	Huomioidaan tasapuoliset mahdollisuudet osallistua virtuaalisiin tapahtumiin.	Tapahtumat, osallistujat, laitteisto.	Kaikkia kaupunginvaltuuston kokouksia oli mahdollista seurata suorana verkossa. Kyläiltoihin oli mahdollisuus osallistua myös etänä. Tapahtumien tiedottamisessa ohjeistettiin osallistumisesta mahdollisimman selkeästi.	

